

กฎสามข้อ

กับการรักษา ‘แชมป์’

สารบำรุงสมอง

เรื่อง : รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ ภาพ : ชวัญญาณี สมบัติ

‘การเป็นแชมป์นั้นยาก แต่การรักษาแชมป์ไว้ นั้นยากกว่ามาก’ ความจริงข้อนี้เป็นที่ระหัดระหายดี ในหมู่นักกีฬาตลอดไปจนถึงวงการบริหารด้วย ทำอย่างไรจึงจะรักษาแชมป์ไว้ได้ ?

แชมป์ตลอดจนผู้ประสบความสำเร็จในการบริหาร มีตำแหน่งใหญ่โตและมีความรับผิดชอบมากมายต่างต้องการอยู่ในตำแหน่งให้นานที่สุด แต่ในความเป็นจริงนั้นมันเป็นไปได้ เพราะทุกสิ่งล้วนมีเวลาของตัวเอง โดยไม่สามารถหนีกฎสามข้อต่อไปนี้ได้

กฎแรกก็คือกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ ข้อกำหนดในการป้องกันแชมป์หรือวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารเป็นกฎที่ต้องปฏิบัติตามเพื่อการดำเนินไปอย่างราบรื่น

กฎที่สองคือกฎธรรมชาติ ไม่มีใครเอาชนะชะงืดของตนเองได้ ทุกคนแก่ลงทุกวัน สุขภาพร่างกายเสื่อมเป็นธรรมดา แชมป์ก็ใช้เวลาของตัวเองในมิติของสุขภาพเช่นเดียวกับผู้บริหาร

กฎที่สามคือกฎสังคม กฎนี้เห็นไม่ได้ชัดเจนโดยตรง แต่มีอยู่ทุกแห่งหน บ่อยครั้ง นำมาซึ่งความเสื่อมของแชมป์และผู้บริหาร

กฎข้อนี้มีความสำคัญมากแต่ไม่ค่อยมีการพูดถึงกัน จึงขอยกตัวอย่างประกอบ

(ก) ปาเกียว แชมป์มวยสวดยอดเยี่ยมหลายรุ่นของโลก ชาวฟิลิปปินส์ ขณะนี้กำลังหาเสียงเป็นวุฒิสมาชิกหลังจากที่เป็น ส.ส. มา 8 ปี เมื่อเร็ว ๆ นี้เขาโดนกฎสังคมทำร้ายเมื่อเขาข้ามมันอย่างไม่ระมัดระวัง ปาเกียวบอกว่า “พวกเกย์นั้นไม่ว่าหญิงชายเลวทรามกว่าสัตว์ เพราะสัตว์ไม่ผสมพันธุ์กับเพศเดียวกัน” คำพูดนี้ทำให้คะแนนนิยมในตัวเขาตกไปเกือบครึ่งหนึ่ง เขาข้ามกฎของสังคมที่ไม่ชอบคำพูดแบบนี้ ในโลกปัจจุบัน (ความจริงแล้วมีสัตว์กว่า 500 ชนิดที่มีพฤติกรรมชอบเพศเดียวกัน เช่น หงส์ดำ ปลาโลมา ควายเป็นชั้น ลิงบางชนิด ฯลฯ)

(ข) ผู้คนปัจจุบันบ่อยครั้งใช้เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือระบายความรู้สึกส่วนตัวให้สาธารณชนได้ทราบ คนที่ขาดวุฒิภาวะมักเขียนอะไรที่เสียใจในภายหลัง เช่น ใช้คำพูดหยาบคายเมื่อกล่าวถึงบุคคลสำคัญ คำพูดแสดงออกถึงความอ่อนแอไร้วินัยของตนเอง ฯลฯ หลายคนไม่ก้าวหน้าในงานเพราะก้าวข้ามกฎสังคมที่ไม่ชอบลักษณะการสื่อสารแบบนั้น

เมื่อแชมป์หรือผู้บริหารระดับสูงไม่สามารถครองแชมป์ได้ตลอดกาลก็จำเป็นต้องรักษาไว้ให้นานที่สุด โดยพยายามหลีกเลี่ยงกฎข้อที่สามและทำงานให้ดีที่สุดภายใต้กฎข้อที่หนึ่งและข้อที่สอง

‘การทำงานให้ดีที่สุด’ หมายถึงการสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อันเนื่องมาจากได้ทำประโยชน์ให้แก่องค์กรหรือสังคมที่ตนรับผิดชอบอยู่

การเป็นแชมป์มิได้หมายถึงการเล่นกีฬาแต่เพียงอย่างเดียวให้ชนะอยู่เสมอ การคิดและกระทำแค่นั้นสามารถสร้างคุณค่าให้ตนเองได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ถ้าหากชนะด้วยและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เยาวชนด้วยในเรื่องวินัย พฤติกรรม การมีความมุ่งมั่น การมีความบากบั่นมานะเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ก็จะมีคุณค่าให้แก่ตนเองมากขึ้น

สำหรับผู้บริหารนั้นการประสบความสำเร็จในงานที่ตนเองรับผิดชอบก็สร้างคุณค่าได้เพียงบางส่วนเช่นกัน สิ่งสำคัญของผู้บริหารที่จะทำให้มีคุณค่าเต็มก็คือการมี brand หรือการสร้างภาพประทับใจหรือการสร้างความรู้สึกที่คนอื่นมีต่อตนในด้านที่ดี

บุคคลก็เหมือนสินค้าในแง่หนึ่ง สินค้ามี brand ฉะนั้นผู้บริหารก็มี brand ฉะนั้น เมื่อนึกถึงสินค้าที่มี brand ด้านบวกชัดเจน ความประทับใจหรือความรู้สึกดี ๆ นั้นก็จะเกิดขึ้นแต่ในทางตรงกัน brand ที่ไม่ดีก็ให้ผลในทางตรงกันข้าม เช่น รถเมล์สาย 8 เลวร้ายในเรื่องความเป็นนักเลงของคนขับและกระเป่า การขับเร็ว อุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง การบริการที่ไม่ประทับใจ ฯลฯ การกระทำเหล่านี้สร้าง brand ในด้านลบขึ้น คำพูดปากต่อปากและเนื้อหาจากปากกาถึงผู้อ่านจะช่วยตอกย้ำความเป็น brand ด้านลบยิ่งขึ้น

ผู้บริหารก็เช่นกัน ผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความสามารถในการทำงานและเป็นคนรับผิดชอบ มีศีลธรรม มีจิตใจที่ดี ก่อให้เกิด brand ที่ดีซึ่งจะติดตัวไปเสมอ (สุภาภิตฝรั่งบอกว่า ‘คนที่มีชื่อเสียงว่าตื่นนอนเช้าแล้วถึงแม้จะตื่นเที่ยงคนก็ยังเชื่อว่าตื่นเช้า’)

กล่าวโดยสรุป ไม่ว่าใครก็ตามสามารถรักษา ‘แชมป์’ ไว้ได้โดยทำให้ดีที่สุดในช่วงเวลาที่ตนเองอยู่ภายใต้กฎข้อที่หนึ่งคือกฎหมาย และกฎข้อที่สองคือกฎธรรมชาติ และพยายามรักษาตนให้สอดคล้องกับกฎข้อที่สามคือกฎสังคม ‘การทำงานให้ดีที่สุด’ โดยมี brand หรือชื่อเสียงที่ดีจะทำให้เกิดคุณค่าแก่ตนเองและมีชื่อเสียงติดตัวไปอีกยาวนาน

